

HSOÚ
-
SO ORP RÝMAŘOV

Obsah

Úvod.....	1
1. Analytická část	2
1.1. Základní charakteristika území SO ORP Rýmařov	2
1.1.1. Vymezení území SO ORP Rýmařov	5
1.2. Vývoj indikátorů stanovených pro HSOÚ v SRR 21+	8
1.2.1. Index stáří	8
1.2.2. Míra nezaměstnanosti	10
1.2.3. Intenzita podnikatelské aktivity	13
1.2.4. Intenzita bytové výstavby	15
1.2.5. Přírůstek obyvatelstva.....	17
1.2.6. SWOT Analýza.....	20
2. Návrhová část.....	21
2.1. Metodika zpracování.....	21
2.2. Tematické oblasti s popisem problémů a návrhů opatření	22
2.2.1. Podnikání a zaměstnanost.....	24
2.2.2. Dopravní dostupnost	26
2.2.3. Komunitní život	28
2.2.4. Občanská vybavenost	29
2.2.5. Vzdělávání	31
2.2.6. Cestovní ruch.....	32
2.2.7. Životní prostředí	33
2.3. Seznam projektových záměrů SO ORP Rýmařov	35
2.3.1. Seznam projektových záměrů je samostatnou přílohou.	35
Závěr.....	36
3. Seznam použitých zdrojů	39
4. Seznam tabulek.....	39
5. Seznam grafů.....	39
6. Seznam map	40
7. Seznam zkratek.....	40

Úvod

Předmětem této případové studie je hospodářsky a sociálně vyloučené území (dále jen „HSOÚ“) správního obvodu obce s rozšířenou působností Rýmařov (dále jen „SO ORP Rýmařov“). Tato studie vychází z potřeb Moravskoslezského kraje (dále jen „MSK“) v návaznosti na vládou schválenou Strategii regionálního rozvoje ČR 2021+ (dále jen „SRR 21+“), která definuje HSOÚ jako SO ORP, které dosahují nejhorsích výsledků v intenzitě bytové výstavby, hrubé míry celkového přírůstku, indexu stáří, podílu nezaměstnaných osob, intenzity podnikatelské aktivity (indikátory). V daných ohrožených oblastech žije více jak 25% obyvatel České republiky (dále jen „ČR“). Touto oblastí je i SO ORP Rýmařov a jako takové figuruje v přehledu státem podporovaných regionů¹.

Případová studie je strategicky rozdělena do několika hlavních částí, kapitol. Analytická část se věnuje popisu a vymezení zkoumaného území s grafickou identifikací a vývoji indikátorů s tabulkovými přehledy. Návrhová část pak předkládá data o jednání v území a popisem současné situace s návrhem budoucích opatření pro změnu nebo rozvoj. Třetí část je určena projektovým záměrům.

Cílem případové studie je tak identifikovat hlavní problémy v území HSOÚ SO ORP Rýmařov, doporučit vhodné směry pro jejich rozvoj a napomoci intenzivnějšímu zacílení a využití nástrojů, jak na regionální, tak národní a evropské úrovni.

---

¹ Usnesení vlády č. 932 z 11.12.2024, s.1, [online] [Státem podporované regiony](#)

1. Analytická část

První kapitola se věnuje analytické části HSOÚ SO ORP Rýmařov, předkládá stručnou charakteristiku zkoumaného území se zaměřením na přírodní poměry a historický vývoj v první části a vymezení území z pohledu správních celků s tabulkovým zpracováním obcí a počtu obyvatel v části druhé.

1.1. Základní charakteristika území SO ORP Rýmařov

Správní obvod obce s rozšířenou působností Rýmařov leží v okrese Bruntál v Moravskoslezském kraji. Zahrnuje 11 obcí (města Rýmařov a Břidličná a obce Dolní Moravice, Horní Město, Jiříkov, Malá Morávka, Malá Štáhle, Ryžoviště, Tvrdkov, Stará Ves, Velká Štáhle) s přibližně 16 tisíci obyvateli na ploše cca 332 km². Území je výrazně venkovské, s vysokým podílem lesů a významnou částí ležící v podhůří a samotném masivu Jeseníků.

Hospodářství

Hospodářství ORP Rýmařov má smíšený charakter s tradičně silnou průmyslovou složkou (zpracovatelský průmysl, strojírenství, dřevozpracující odvětví, navazující služby) a rostoucím významem cestovního ruchu napojeného na Jeseníky (zimní střediska Malá Morávka a Dolní Moravice, letní turismus, cykloturistika, lázeňské a rekreační aktivity). Zemědělství má spíše doplňkový charakter a je orientováno zejména na živočišnou výrobu a hospodaření na trvalých travních porostech. Většina pracovních míst je soustředěna v Rýmařově a Břidličné, část ekonomicky aktivních obyvatel dojíždí za prací mimo území ORP.

Školy a vzdělávání

Na území ORP je evidováno 19 školských zařízení – z toho 15 mateřských a základních škol (samostatné MŠ, ZŠ a ZŠ s MŠ v jednotlivých obcích), 1 základní umělecká škola, 1 gymnázium se SOŠ a 1 středisko volného času v Rýmařově.

Síť škol pokrývá většinu obcí; bez školy jsou jen nejmenší obce, jejichž děti dojíždějí zejména do Rýmařova, Břidličné a dalších center.

Zdravotnictví

Centrem zdravotnictví je nemocnice v Rýmařově (Nemocnice Rýmařov – pracoviště Sdruženého zdravotnického zařízení Krnov), která poskytuje ambulantní a lůžkovou péči, se zaměřením mj. na rehabilitaci a péči o seniory.

Ve městě funguje poliklinika a hustá síť ambulancí odborných lékařů (alergologie, interna, chirurgie, gynekologie, diabetologie, kožní, oční, logopedie, ortopedie aj.), včetně stomatologické péče.

V rámci dalších specializovaných lékařských odborů musí obyvatelé dojíždět do větších měst jako Bruntál, Krnov, Šumperk a Olomouc.

Sociální služby

Klíčovým poskytovatelem sociálních služeb v regionu je Diakonie ČCE – středisko v Rýmařově, která provozuje osobní asistenci, pečovatelskou službu, týdenní stacionář, domovy pro seniory, domov se zvláštním režimem, sociálně terapeutickou dílnu i domácí ošetrovatelskou péči.

Pobytové služby pro seniory jsou soustředěny zejména v Dolní Moravici a Rýmařově, terénní pečovatelská služba pokrývá většinu ORP Rýmařov.

Další subjektem poskytující sociální služby je Charita sv. Martina v Malé Morávce, která se zabývá terénní službou jak na území ORP Rýmařov, tak i v sousedícím ORP Bruntál.

Dopravní dostupnost

Silniční síť tu funguje jako životní tepny mezi údolími.

Rýmařov leží na tahu silnice I/11, která spojuje Moravskou bránu s Opavskem a je nejdůležitější osou regionu. Funguje jako spojka směrem na Bruntál i Šumperk a dál k Olomouci. Druhým zásadním směrem je silnice II/445, která vede do Jeseníků přes Malou Morávku až k sedlu Hvězda a dál směrem na Karlovu Studánku. Propojením na Olomouc z Rýmařova je cesta II/449 na Šternberk padající údolím říčky Oslavy na Dlouhou Loučku. Celé ORP je daleko od hlavních silničních tahů a tím region přichází o možnost nabídnout své území pro rozvoj průmyslové výroby.

Železnici najdeme jen mezi Valšovem-Břidličnou a Rýmařovem – součást tratě 310 Olomouc–Krnov míjí většinu obcí ORP, takže Rýmařovsko spoléhá hlavně na autobusy. Ty jsou na místní poměry docela husté. Rýmařov je přirozený uzel, odkud se hvězdovitě rozjíždějí spoje do okolních obcí i do krajských center.

Dopravní dostupnost tak není špatná, ale kopcovitá krajina nenápadně zpomaluje život: cestovní doby nejsou malé a v zimě se doprava chová podle jazykovědných pravidel hor – trpělivost je hlavní schopnost řidiče.

Kulturní zařízení

Kulturním centrem ORP je Rýmařov s městským muzeem (včetně externích expozic – Hrádek, Hedva Český brokát), městskou knihovnou a střediskem volného času, které zároveň provozuje městské kino a organizuje širokou škálu kulturních akcí.

V Břidličné funguje Společenský dům se sálem, sloužící pro místní i regionální kulturní a společenské akce.

Kulturu doplňují knihovny, spolky, kostely a drobná muzea a galerie v dalších obcích (např. památkové objekty lidové architektury a sakrální památky).

Přírodní zajímavosti

Tady začíná ta příjemně divoká část. Území zasahuje do úbočí Hrubého Jeseníku, takže je plné geologických zvláštností, temných lesů a výrazných kopců.

Nejznámějším fenoménem je Velká kotlina pod Pradědem – přírodní rezervace s botanickou raritností, která vypadá jako kdyby se tam zabydlela kapesní verze Alp. Nachází se nedaleko Malé Morávky a patří k nejbohatším lokalitám na druhy v celé republice.

Kdo má rád vodu, ocení řeku Moravici, jejíž údolí je sevřené a dramatické, ideální pro pěší výlety i cyklisty. V okolí Rýmařova se skrývají menší přírodní památky Rešovské vodopády nebo NPR Praděd dostupná po hřebenu.

V lesích mezi Horním Městem, Tvrdkovem a Jiříkovem se kříží dávné hornické stezky, které dodnes připomínají středověkou těžbu – příroda je tam tichá, ale historie šeptá zpod každého balvanu.

1.1.1. Vymezení území SO ORP Rýmařov

Správní obvod obce s rozšířenou působností (SO ORP) Rýmařov se nachází v jihozápadní části Moravskoslezského kraje a je jedním z 22 správních obvodů ORP v tomto kraji. Území tvoří celkem 11 obcí, jejichž správní centrum představuje město Rýmařov.

Do SO ORP Rýmařov spadají následující obce:

- Břidličná
- Dolní Moravice
- Horní Město
- Jiříkov
- Malá Morávka
- Malá Štáhle
- Rýmařov
- Ryžoviště
- Stará Ves
- Tvrdkov
- Velká Štáhle

Správní obvod ORP Rýmařov se nachází v jihozápadní části Moravskoslezského kraje, na rozhraní Moravy a Slezska. Území je tvořeno podhůřím a vrcholovými částmi Hrubého Jeseníku, Nízkého Jeseníku a částečně i Zábřežské vrchoviny. Krajinný ráz je převážně podhorský až horský s členitým reliéfem, rozsáhlými lesními komplexy a přírodně cennými lokalitami. Nejvyššími vrcholy jsou Praděd (1 491 m n. m.) a Pecný (1 381 m n. m.), které patří k nejvýznamnějším dominantám celého regionu.

Územím protékají vodní toky Moravice a Huntava, které mají významný krajinnotvorný i rekreační charakter. Územím SO ORP Rýmařov protéká významný vodní tok Podolský potok, který pramení v Hrubém Jeseníku, protéká městem Rýmařov a zprava se vlévá do řeky Moravice. Velká část správního obvodu spadá do CHKO Jeseníky a zahrnuje území s vysokým stupněm ochrany přírody.

Historicky i kulturně má oblast bohatou tradici – rozvoj hornictví, sklářství a textilního průmyslu byl v minulosti úzce spojen s městem Rýmařov a okolními obcemi. V současnosti je region orientován spíše na turistiku, rekreaci a lehký průmysl.

Osídlení je rozptýlené, s menšími obcemi podél údolí a komunikací. Město Rýmařov je přirozeným správním, kulturním i hospodářským centrem regionu. Krajina si zachovala vysokou míru přírodní hodnoty a působí klidným, venkovským a rekreačním dojmem.

SO ORP Rýmařov

obecně-geografická mapa
územní struktura k 1. 1. 2016

počet obyvatel obce

- do 499
- 500–999
- 2 000–4 999
- 5 000–9 999

+ významný výškový bod

železniční stanice

železniční trať

druh silnice

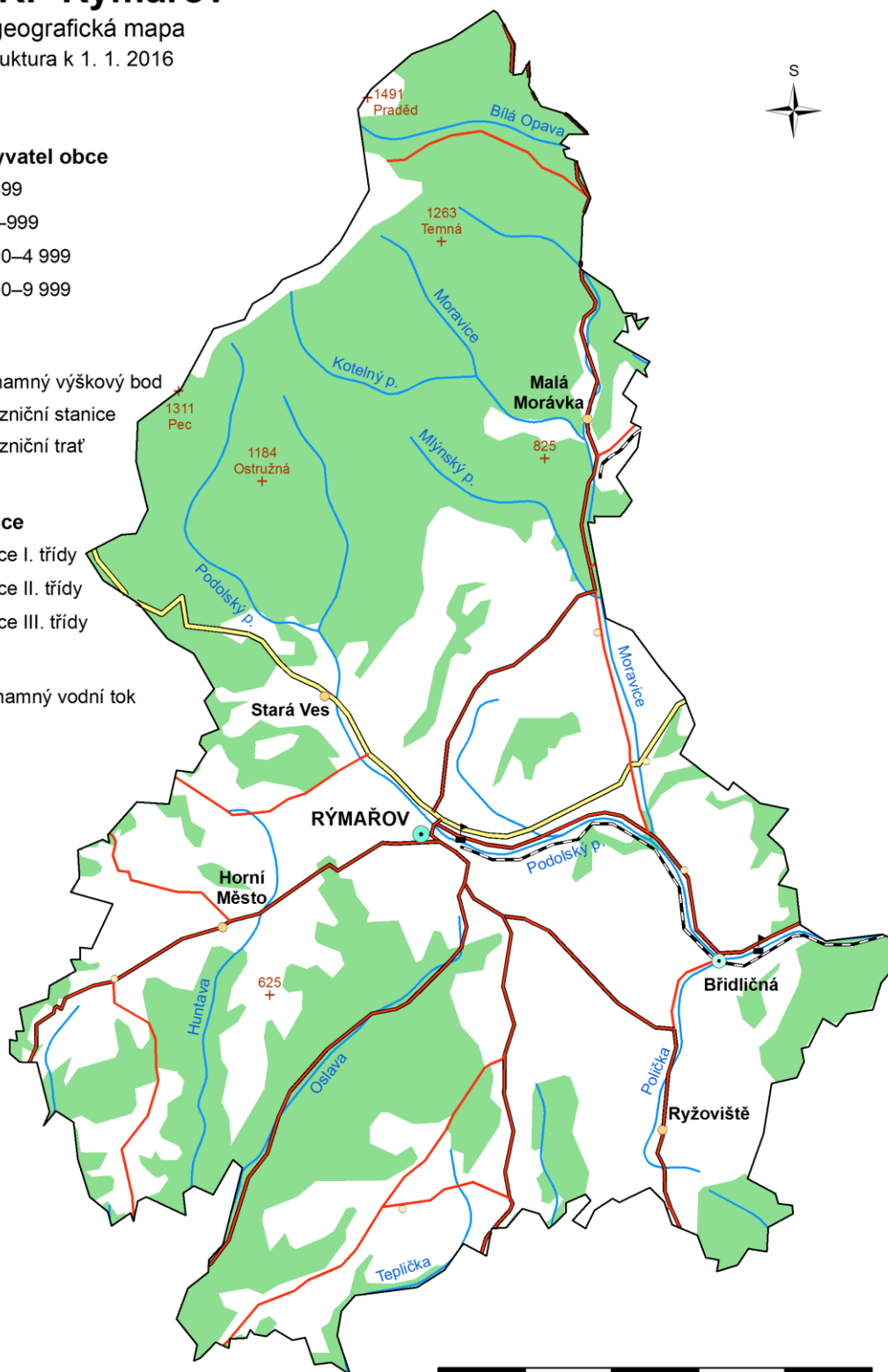
silnice I. třídy

silnice II. třídy

silnice III. třídy

významný vodní tok

lesy

©ArcČR, ARCDATA PRAHA, ZÚ, ČSÚ, 2016

Zdroj: <https://csu.gov.cz/msk/geograficke-mapy-so-orp>

Tabulka 1 Počet obcí a obyvatel SO ORP Rýmařov 2024

Počet a název obcí SO ORP Rýmařov	Počet obyvatelstva dané obce
1. Břidličná	2 874
2. Dolní Moravice	366
3. Horní Město	814
4. Jiříkov	346
5. Malá Morávka	632
6. Malá Štáhle	113
7. Rýmařov	7 763
8. Ryžoviště	581
9. Stará Ves	452
10. Tvrdkov	238
11. Velká Štáhle	317

Zdroj: <https://csu.gov.cz/produkty/pocet-obyvatel-v-obcich-rlm0s92pwn>

Počet obyvatel ORP Rýmařov k 31. 12. 2022, 2023, 2024

Rok	Počet obyvatel v ORP Rýmařov
Stav 31. 12. 2022	14 884
Stav 31. 12. 2023	14 689
Stav 31. 12. 2024	14 496

Pokles počtu obyvatel - dlouhodobý pokles počtu obyvatel potvrzuje přirozený úbytek i odliv mladých lidí do větších měst. Tento faktor oslabuje místní pracovní trh, snižuje atraktivitu regionu a nepřispívá k jeho stabilizaci.

K odlivu mladých také nepřispívá dlouhodobě snížená bytová výstavba v regionu, nepoměr v ohodnocení práce v porovnání s velkými centry ČR.

Celkově nedochází k nárustu podnikatelských subjektů, a tak je zaměstnanost vázána na velké zaměstnavatele v regionu, které jsou méně odolné na krizové situace v ČR.

Slabší podnikatelská aktivita - Po stabilním růstu došlo po roce 2022 k poklesu a současná intenzita podnikání je nižší než průměr kraje i celé ČR. Region je tak více závislý na velkých zaměstnavatelích a méně odolný vůči ekonomickým krizím.

Tyto faktory se navzájem posilují a společně přispívají k zařazení regionu mezi HSOÚ.

1.2. Vývoj indikátorů stanovených pro HSOÚ v SRR 21+

V této podkapitole se analyzuje vývoj klíčových demografických a sociálních ukazatelů, které byly stanoveny pro Hodnocení stavu obce s rozšířenou působností (HSOÚ) v rámci Strategického rozvojového rámce (SRR 21+). Cílem je sledovat trendy v populaci, stárnutí obyvatelstva, poměr věkových skupin, vývoj migrace, porodnosti, úmrtnosti a dalších faktorů, které ovlivňují demografickou strukturu SO ORP Rýmařov.

Podkapitola poskytuje kvantitativní přehled o těchto indikátorech v čase, umožňuje identifikovat dlouhodobé tendence a poskytuje podklad pro návrh opatření zaměřených na udržení rovnováhy mezi mladšími a staršími věkovými skupinami, podporu rodin s dětmi a seniorů a plánování služeb a infrastruktury odpovídající potřebám obyvatel.

Hlavní důraz je kladen na indikátory, které reflektují stárnutí populace, populační dynamiku a sociální aspekty, jejichž vývoj má zásadní dopad na strategické plánování a rozvoj SO ORP Rýmařov.

1.2.1. Index stáří

Vývoj indexu stáří v daném SO ORP Rýmařov

Index stáří, který vyjadřuje poměr počtu osob ve věku 65 a více let ku počtu dětí ve věku do 14 let (v %), dlouhodobě roste a odráží tak postupné stárnutí obyvatelstva v obvodu ORP Rýmařov. V roce 2014 činil index stáří 134,5 %, což znamená, že na 100 dětí připadalo přibližně 135 seniorů. V následujících letech docházelo k jeho trvalému růstu – v roce 2018 dosáhl 160,5 % a do roku 2020 se zvýšil na 171,6 %.

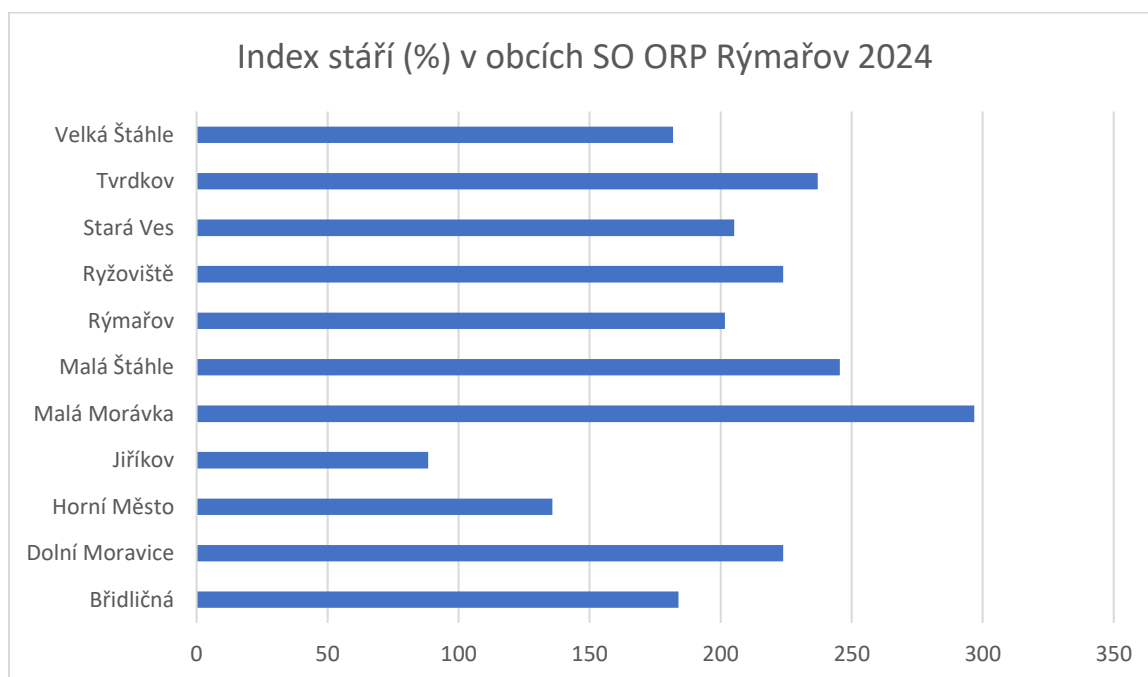
Trend stárnutí populace pokračoval i v dalších letech. V roce 2022 činil index stáří 179,8 % a v roce 2024 již dosáhl hodnoty 194,5 %. To znamená, že na 100 dětí v regionu připadá téměř 195 seniorů.

Vývoj jednoznačně potvrzuje demografické stárnutí obyvatelstva, které může v budoucnu ovlivnit pracovní trh, strukturu služeb i potřebu sociální a zdravotní péče v regionu.

Tabulka 2 Index stáří (%) v obcích SO ORP Rýmařov 2024

Obec	Index stáří (%) 2024
Břidličná	183,9
Dolní Moravice	223,8
Horní Město	135,8
Jiříkov	88,4
Malá Morávka	296,8
Malá Štáhle	245,5
Rýmařov	201,6
Ryžoviště	223,9
Stará Ves	205,1
Tvrdkov	237
Velká Štáhle	181,8

Graf 1 Index stáří (%) v obcích SO ORP Rýmařov 2024

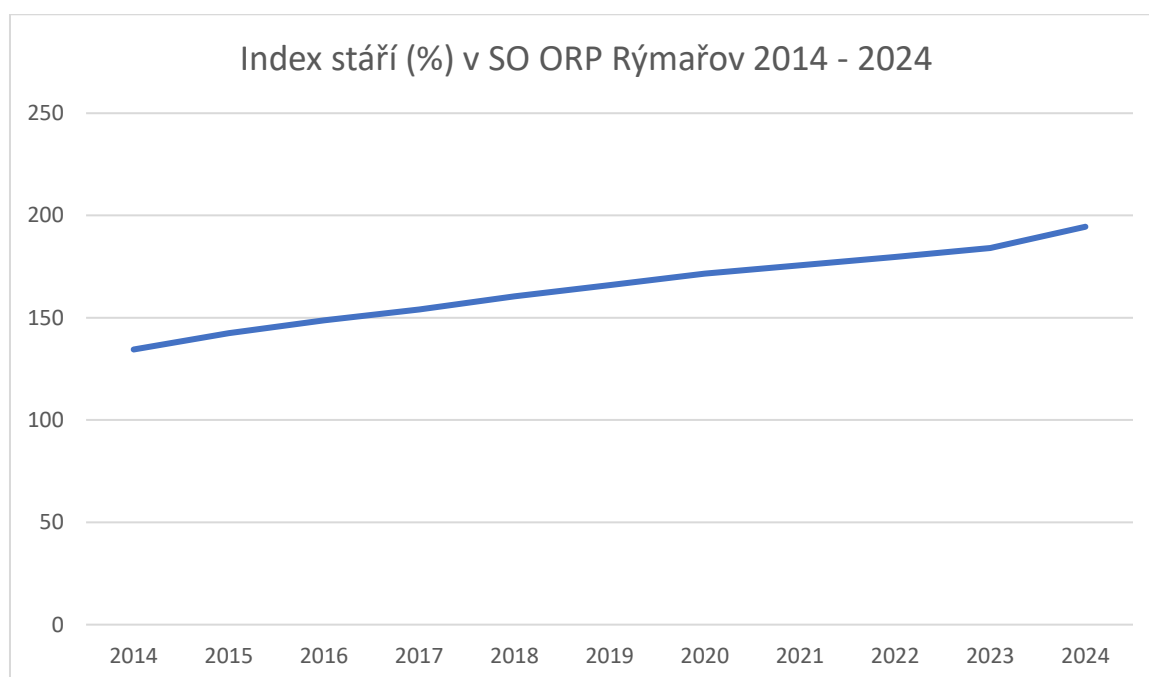

Zdroj: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt-vyhledavani&pvo=DEMD13G&vyhltext=index+st%C3%A1%C5%99%C3%AD+so+orp+r%C3%BDma%C5%99ov&bkvt=aW5kZxggc3TDocWZw60gc28gb3JwHLDvW1hxZlvdg..&z=T&f=TABULKA&skupId=6513&katalog=all&&pvoc=65&pvoch=8120&&c=v3~2 RP2024MP12DP31&str=v671>

Tabulka 3 Index stáří (%) v SO ORP Rýmařov 2014–2024

Index stáří (%) v SO ORP Rýmařov										
2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
134,5	142,5	148,8	154	160,5	165,9	171,6	175,7	179,8	184,1	194,5

Graf 2 Index stáří (%) v SO ORP Rýmařov 2014–2024

Zdroj: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=uziv-dotaz#k=5&pvokc=65&uroven=50&w=>

1.2.2. Míra nezaměstnanosti

Vývoj míry nezaměstnanosti v daném SO ORP Rýmařov

Míra nezaměstnanosti ve správním obvodu ORP Rýmařov je dlouhodobě vyšší než celostátní průměr. Mezi jednotlivými obcemi přitom existují výrazné rozdíly – zatímco v některých se nezaměstnanost pohybuje pouze v jednotkách procent, v jiných dosahuje i dvouciferných hodnot. Na situaci na trhu práce se negativně projevuje nižší nabídka pracovních příležitostí, horší dopravní dostupnost a vyšší podíl uchazečů s nižší kvalifikací.

Přesto je v dlouhodobém horizontu patrné zlepšení a postupný pokles míry nezaměstnanosti, který odráží celkové oživení ekonomiky. Vývoj v letech 2014–2024 ukazuje klesající trend až do roku 2019, po němž dochází k mírným výkyvům.

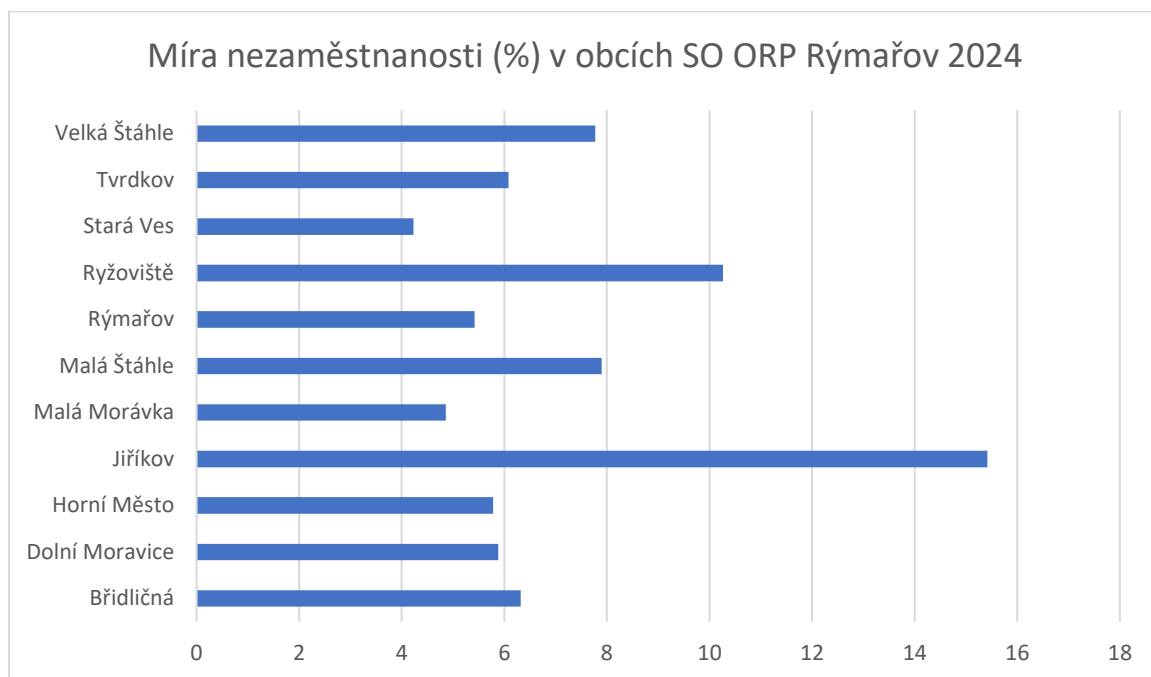
V roce 2014 činila míra nezaměstnanosti 11,95 %, což představovalo jednu z nejvyšších hodnot sledovaného období. Následně docházelo k postupnému zlepšování situace – v roce 2017 klesla nezaměstnanost na 6,08 % a v roce 2019 dosáhla svého minima 4,01 %.

Rok 2020 přinesl v důsledku pandemie COVID-19 opětovný nárůst nezaměstnanosti na 4,66 %. Poté se situace dočasně zlepšila a v roce 2022 míra nezaměstnanosti klesla na 3,93 %. Od roku 2023 je však opět patrný mírný růst – v roce 2023 dosáhla 5,31 % a v roce 2024 vzrostla na 6,07 %. Celkově, lze říci, že navzdory zhoršení situace v posledních dvou letech zůstává míra nezaměstnanosti v ORP Rýmařov nižší než v první polovině sledovaného období, kdy se pohybovala nad 10 %.

Tabulka 4 Míra nezaměstnanosti (%) v obcích SO ORP Rýmařov 2024

Obec	Míra nezaměstnanosti (%) 2024
Břidličná	6,32
Dolní Moravice	5,88
Horní Město	5,78
Jiříkov	15,42
Malá Morávka	4,86
Malá Štáhle	7,90
Rýmařov	5,42
Ryžoviště	10,26
Stará Ves	4,23
Tvrdkov	6,08
Velká Štáhle	7,77

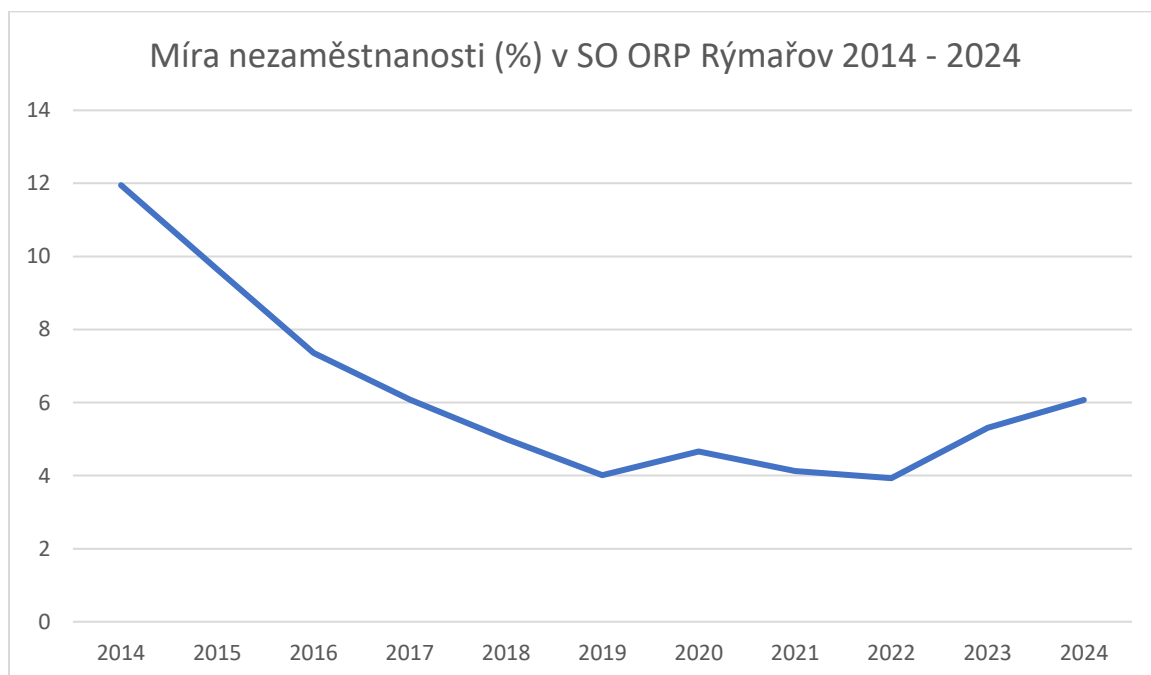
Graf 3 Míra nezaměstnanosti (%) v obcích SO ORP Rýmařov 2024

Tabulka 5 Míra nezaměstnanosti (%) v SO ORP Rýmařov 2014–2024

Míra nezaměstnanosti (%) ve SO ORP Rýmařov										
2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
11,95	9,65	7,36	6,08	5	4,01	4,66	4,13	3,93	5,31	6,07

Graf 4 Míra nezaměstnanosti (%) v SO ORP Rýmařov 2014–2024

1.2.3. Intenzita podnikatelské aktivity

Vývoj intenzity podnikatelské aktivity v daném SO ORP Rýmařov.

V roce 2024 bylo ve správním obvodu ORP Rýmařov registrováno 3 206 ekonomických subjektů. Při orientačním počtu obyvatel cca 14 700 to odpovídá intenzitě podnikatelské aktivity přibližně 218 subjektů na 1 000 obyvatel, což lze považovat za střední hodnotu ve srovnání s celostátními či krajskými průměry.

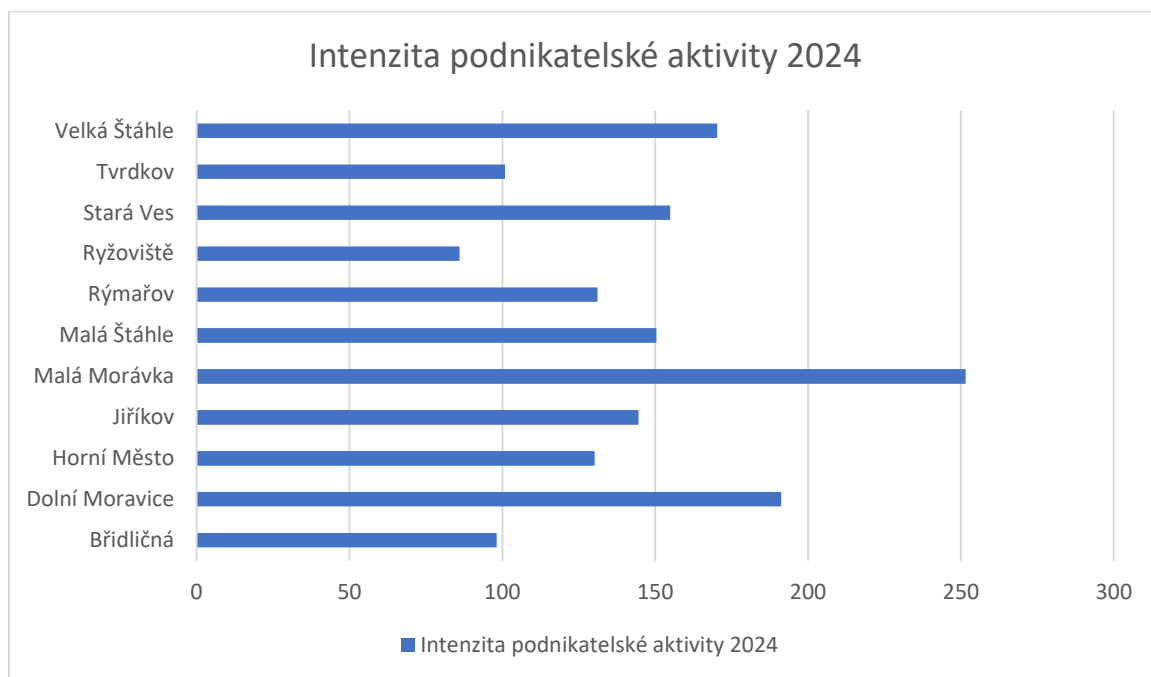
Struktura podnikatelských subjektů je typická pro menší a periferní regiony — převládají fyzické osoby (živnostníci) a malé podniky, zatímco větší právnické osoby a zaměstnavatelé s vyšším počtem zaměstnanců jsou méně zastoupeny. Hlavní oblasti podnikání zahrnují služby, obchod a drobnou výrobu, zatímco větší průmyslové či developerské projekty jsou spíše ojedinělé.

Celkově lze konstatovat, že podnikatelská aktivita v ORP Rýmařov v roce 2024 zůstává stabilní, přičemž region nadále čelí limitům spojeným s menší velikostí sídel, nižší hustotou populace a odlivem mladých obyvatel do větších center.

Tabulka 6 Intenzita podnikatelské aktivity v obcích SO ORP Rýmařov 2024

Obec	Intenzita podnikatelské aktivity 2024
Břidličná	98,12
Dolní Moravice	191,25
Horní Město	130,22
Jířikov	144,50
Malá Morávka	251,58
Malá Štáhle	150,44
Rýmařov	131,13
Ryžoviště	86,05
Stará Ves	154,86
Tvrdkov	100,84
Velká Štáhle	170,34

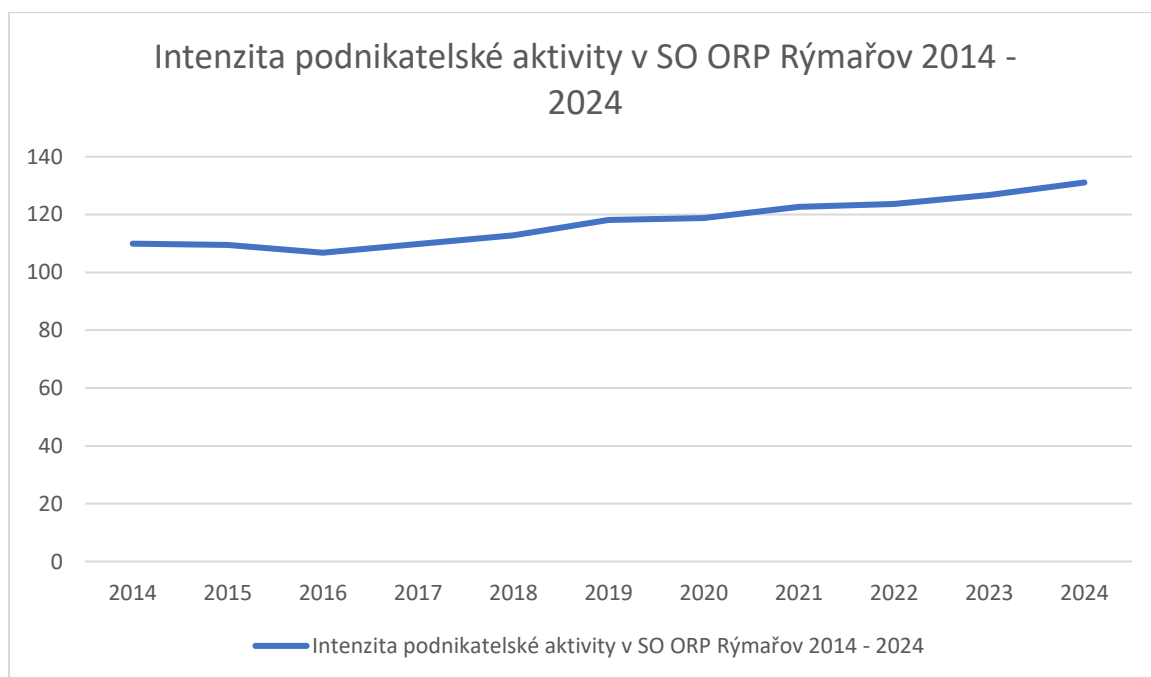
Graf 5 Intenzita podnikatelské aktivity v obcích SO ORP Rýmařov 2024

Tabulka 7 Intenzita podnikatelské aktivity v SO ORP Rýmařov 2014–2024

Intenzita podnikatelské aktivity ve SO ORP Rýmařov										
2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
109,95	109,47	106,79	109,83	112,85	118,10	118,80	122,60	123,62	126,76	131,07

Graf 6 Intenzita podnikatelské aktivity v SO ORP Rýmařov

1.2.4. Intenzita bytové výstavby

Popis intenzity bytové výstavby v daném SO ORP Rýmařov

Intenzita bytové výstavby v SO ORP Rýmařov je dlouhodobě mírná až střední. V posledních letech převažuje především výstavba rodinných domů a menších bytových projektů, zatímco rozsáhlejší developerské záměry jsou spíše výjimkou. Tempo výstavby odpovídá poptávce po dostupném bydlení a demografickému vývoji regionu.

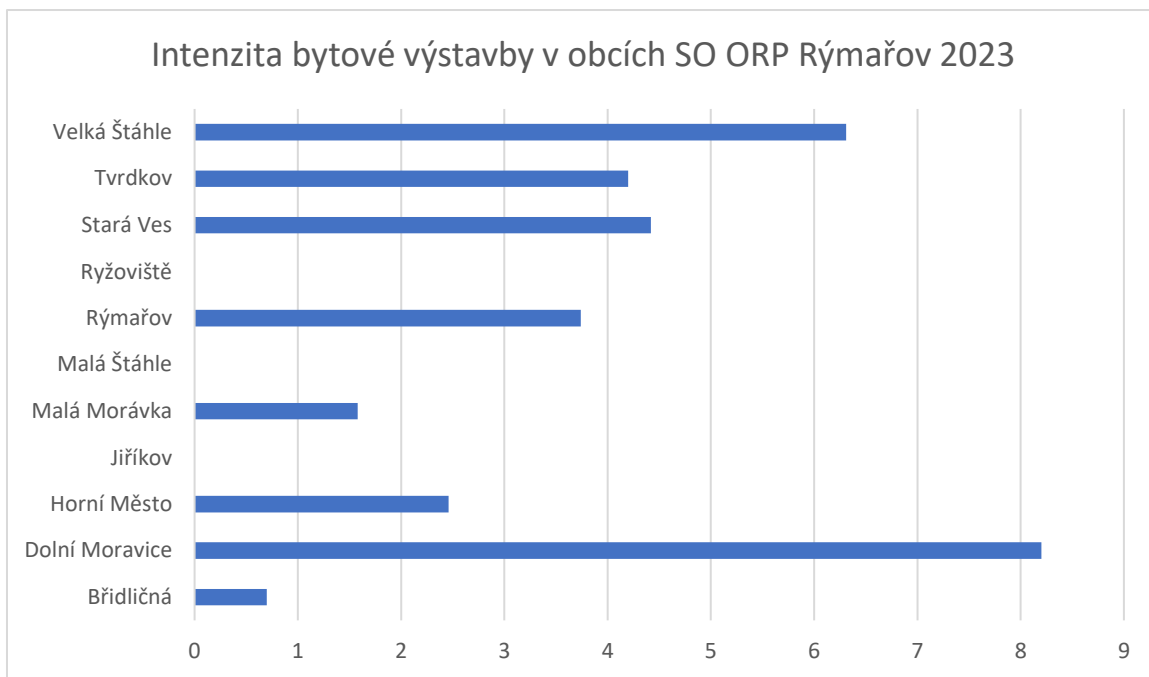
Intenzita bytové výstavby, vyjádřená počtem dokončených bytů na 1 000 obyvatel, vykazuje v obvodu ORP Rýmařov značnou proměnlivost. V letech 2013–2015 byla výstavba spíše nízká (11–15 bytů na 1 000 obyvatel). K výraznějšímu nárůstu došlo v roce 2016, kdy intenzita dosáhla 34 bytů na 1 000 obyvatel. V následujících letech však tempo kolísalo – v roce 2017 činila 18, v roce 2018 stoupla na 31 a v roce 2019 opět klesla na 16 bytů.

Rok 2020 přinesl mírné oživení (19 bytů na 1 000 obyvatel), které pokračovalo i v roce 2021 (25 bytů). Následující rok 2022 byl slabší – intenzita se snížila na 10 bytů. V roce 2023 však výstavba zaznamenala výrazné zrychlení a s hodnotou 42 dokončených bytů na 1 000 obyvatel dosáhla nejvyšší úrovně za celé sledované období. Celkově lze říci, že bytová výstavba v ORP Rýmařov má cyklický charakter, kdy se období zvýšené stavební aktivity střídají s útlumem. Dlouhodobý vývoj přitom naznačuje postupné oživení zájmu o výstavbu nových bytů v posledních letech.

Tabulka 8 Intenzita bytové výstavby v obcích SO ORP Rýmařov 2023

Obec	Intenzita bytové výstavby 2023
Břidličná	0,70
Dolní Moravice	8,20
Horní Město	2,46
Jířkov	0
Malá Morávka	1,58
Malá Štáhle	0
Rýmařov	3,74
Ryžoviště	0
Stará Ves	4,42
Tvrdkov	4,20
Velká Štáhle	6,31

Graf 7 Intenzita bytové výstavby v obcích SO ORP Rýmařov 2023

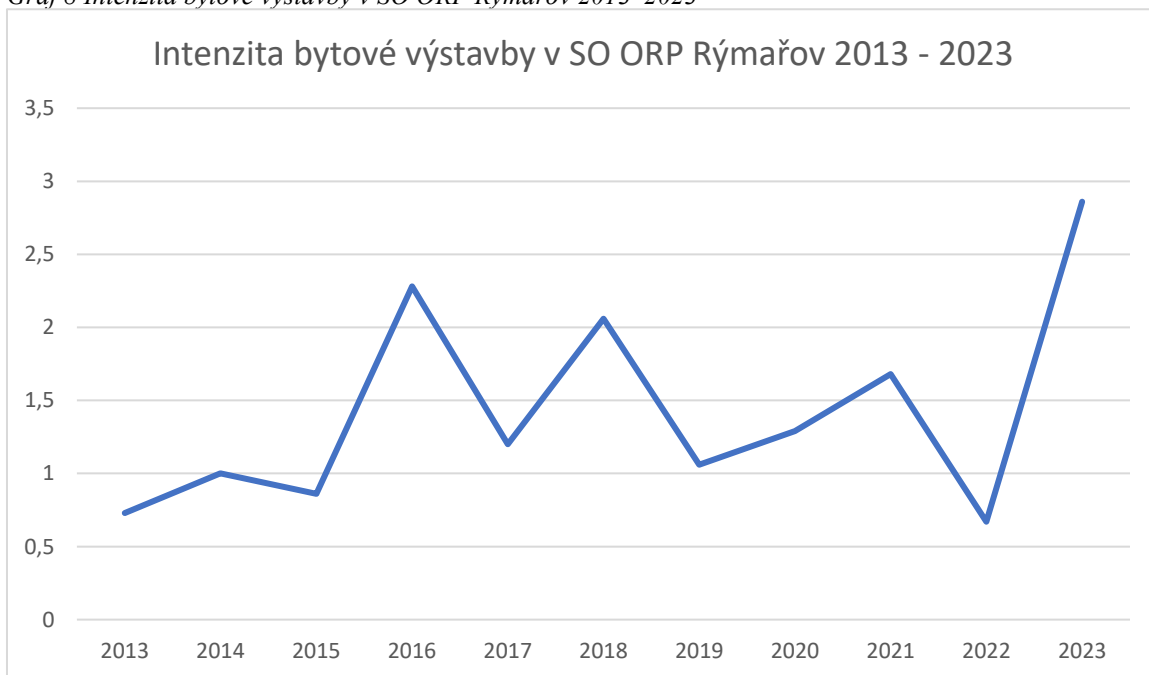

Zdroj: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=uziv-dotaz#k=5&pvokc=43&uroven=70&w=>

Tabulka 9 Intenzita bytové výstavby v SO ORP Rýmařov 2013–2023

Intenzita bytové výstavby ve SO ORP Rýmařov										
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
0,73	1,00	0,86	2,28	1,2	2,06	1,06	1,29	1,68	0,67	2,86

Graf 8 Intenzita bytové výstavby v SO ORP Rýmařov 2013–2023

Zdroj: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=uziv-dotaz#k=5&pvokc=65&uroven=50&w=>

1.2.5. Přírůstek obyvatelstva

Popis přírůstku obyvatelstva v dané obci.

V roce 2023 zaznamenala většina obcí ve správním obvodu ORP Rýmařov úbytek obyvatel. Nejvýraznější pokles nastal v Rýmařově (-91 osob) a Břidličné (-72 osob), které tak představují největší podíl na celkovém úbytku v regionu. Mírný pokles byl zaznamenán také v obcích Horní Město (-10), Malá Morávka (-10), Stará Ves (-15) a Velká Štáhle (-9).

Naopak obce Jiříkov (+8 osob) a Ryžoviště (+5 osob) jako jediné vykázaly nárůst počtu obyvatel. V Malé Štáhli a Tvrdkově zůstal počet obyvatel beze změny.

Celkově rok 2023 potvrdil pokračující trend úbytku obyvatel v regionu, který je dán především odlivem obyvatel z větších sídel, nízkou porodností a nepříznivou věkovou strukturou populace.

Dlouhodobý vývoj přírůstku obyvatelstva v ORP Rýmařov ukazuje, že v uplynulém desetiletí převažovaly záporné hodnoty, což svědčí o trvalém úbytku obyvatel. Největší pokles byl zaznamenán v roce 2015 (-195 osob) a stejný úbytek se opakoval i v roce 2023. Naopak nejpríznivější situace nastala v roce 2022, kdy byl zaznamenán jediný kladný přírůstek za celé sledované období (+23 osob).

Navzdory tomuto krátkodobému zlepšení zůstává demografický vývoj regionu dlouhodobě nepříznivý a počet obyvatel trvale klesá.

Tabulka 10 Přírůstek obyvatelstva v obcích SO ORP Rýmařov 2023

Obec	Přírůstek obyvatelstva 2023
Břidličná	-25,05
Dolní Moravice	-2,73
Horní Město	-12,29
Jiříkov	23,12
Malá Morávka	-15,82
Malá Štáhle	0
Rýmařov	-13,28
Ryžoviště	8,61
Stará Ves	-33,19
Tvrdkov	0
Velká Štáhle	-28,39

Graf 9 Přírůstek obyvatelstva v obcích SO ORP Rýmařov 2023

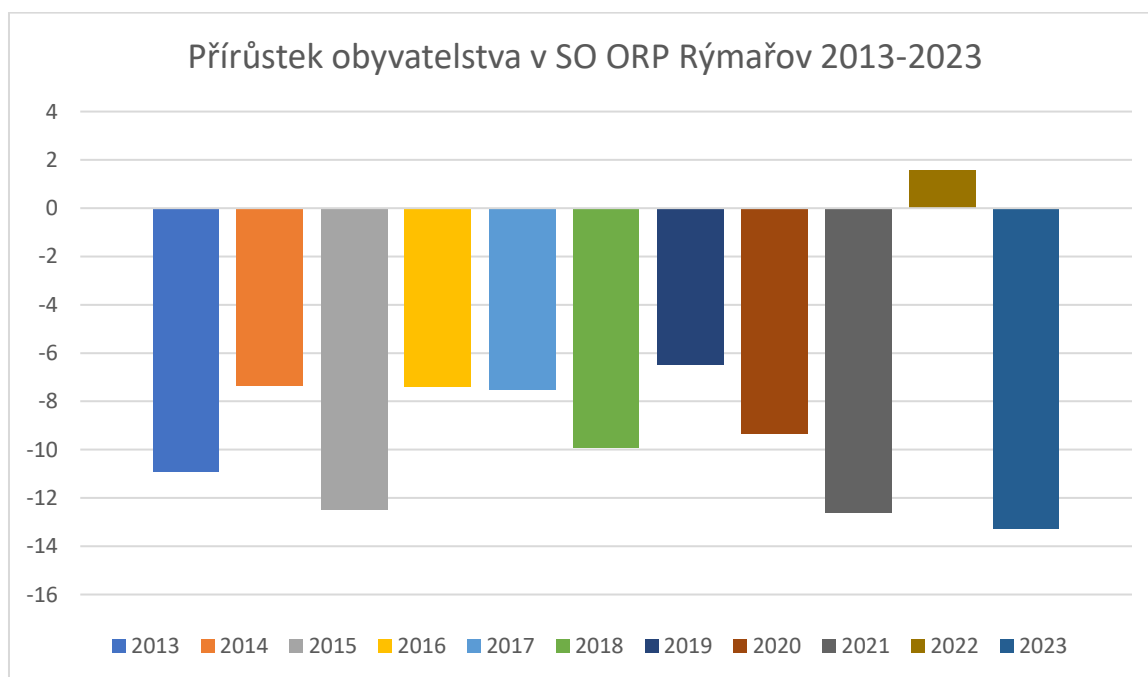

Zdroj: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=uziv-dotaz#k=5&pvokc=43&uroven=70&w=>

Tabulka 11 Přírůstek obyvatelstva v SO ORP Rýmařov 2013–2023

Přírůstek obyvatelstva ve SO ORP Rýmařov										
2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
-10,93	-7,33	-12,5	-7,4	-7,53	-9,93	-6,46	-9,33	-12,60	1,55	-13,28

Graf 10 Přírůstek obyvatelstva v SO ORP Rýmařov 2013-2023

Zdroj: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=uziv-dotaz#k=5&pvokc=65&uroven=50&w=>

1.2.6. SWOT Analýza

Tabulka 12 SWOT analýza SO ORP Rýmařov

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - Výhodná poloha v podhůří Jeseníků pro rozvoj cestovního ruchu - Relativně kvalitní životní prostředí včetně ovzduší - Množství značených cyklotras - Školské budovy v dobrém technickém stavu - Přítomnost praktických lékařů ve většině oborů - Ve většině obcí zajištěná dopravní obslužnost - Dobrá spolupráce obcí v ORP Rýmařov - Ve většině obcí fungující jednotky sboru dobrovolných hasičů 	<ul style="list-style-type: none"> - Dlouhodobý pokles počtu obyvatelstva - Demografické stárnutí obyvatelstva - Absence historických kořenů a tradic - Nízká intenzita bytové výstavby - Dlouhodobě vyšší nezaměstnanost oproti průměru v ČR - Poloha mimo ekonomická centra - Nedostatečná efektivní dopravní infrastruktura a obslužnost zajišťující spojení Rýmařovska s okolními regiony, především s ekonomickými centry - Špatný stav komunikací
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> - Podpora rozvoje malého a středního podnikání - Investice do modernizace infrastruktury v obcích - Spolupráce při zajištění sociálních služeb pro starší obyvatelstvo - Budování zázemí pro seniory - Využití příhraniční polohy s Polskem v rámci nabídky cestovního ruchu - Investice do inovativních technologií a nových odvětví v podnikání - Využití dotačních titulů na rozvoj ekonomiky, výstavbu infrastruktury a snížení energetické náročnosti budov 	<ul style="list-style-type: none"> - Pokračující úbytek mladé a ekonomicky aktivní populace - Nedostatečné finanční ohodnocení práce zaměstnanců ke spokojenému životu - Nedostatečná technická infrastruktura způsobující další vzdalování Rýmařovska od ekonomických center - Nedostatečná připravenost zdravotnických a sociálních zařízení na stárnutí populace - Omezení aktivit školských, zdravotnických a sociálních zařízení v důsledku nedostatku financí

2. Návrhová část

Návrhová část se věnuje popisu metodiky zpracování případové studie, způsobu zpracování, způsobu projednání v území. Dále jsou zpracovány tematické oblasti, problémové okruhy a návrhy opatření.

2.1. Metodika zpracování

Zpracování studie hospodářsky sociálně ohroženého území v ORP Rýmařov probíhá v několika na sebe navazujících krocích, které zajišťují systematické vyhodnocení dostupných dat, zapojení všech obcí správního obvodu a definování meziobecních priorit. Proces zahrnuje analytickou část, konzultace s obcemi.

1. Sběr a zpracování statistických údajů

Nejprve jsou shromážděny statistické podklady vztahující se k sociálně-ekonomickému rozvoji území.

Jedná se zejména o:

- demografické ukazatele (věková struktura, migrace, vzdělání),
- trh práce (nezaměstnanost, struktura zaměstnanosti),
- bydlení, podnikání.

Data pocházejí z veřejně dostupných zdrojů (ČSÚ,), dokumentů ORP a obcí nebo z vlastních šetření.

2. Vyhodnocení statistických údajů

Shromážděná data jsou analyticky zpracována a porovnána s krajskými a celostátními průměry.

Identifikují se:

- oblasti s dlouhodobým sociálním či ekonomickým znevýhodněním,
- prostorové koncentrace problémů,
- negativní vývojové trendy.

Výsledkem je určení klíčových témat, která se významně promítají do kvality života obyvatel území ORP Rýmařov.

3. Projednávání s jednotlivými obcemi ORP

Analytické závěry jsou následně projednány s představiteli jednotlivých obcí správního obvodu. Tento krok má zásadní význam pro ověření reálného stavu v území a pro získání zpětné vazby k problémům vnímaným přímo starosty.

Zjišťují se především:

- místní specifika, která nemusí být zřejmá ze statistických dat,
- potřeby a limity jednotlivých obcí,
- rozvojové záměry, které mohou přispět k řešení identifikovaných problémů.

Výsledky těchto konzultací se promítají do zpřesnění návrhové části studie.

4. Společné jednání obcí – definování meziobecních témat a projektů

Po projednání s jednotlivými obcemi probíhá společné jednání zástupců všech obcí ORP.

Na tomto setkání jsou:

- prezentovány závěry analýzy a zpětné vazby z obcí,
- identifikována témata, která mají nadlokální charakter,
- definovány možné meziobecní projekty řešící společné problémy.

Typickými tématy bývají dostupnost služeb, dopravní obslužnost, sociální práce v území, prevence sociálně patologických jevů, podpora bydlení, školství nebo zaměstnanost.

2.2. Tematické oblasti s popisem problémů a návrhů opatření

Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ vymezuje soubor tematických okruhů, které se uplatňují zejména v hospodářsky a sociálně ohrožených územích. ORP Rýmařov je oblastí s velkou vzdáleností od regionálních center, území, která v důsledku restrukturalizace přišla o velké množství pracovních příležitostí a neuspěla v jejich nahrazení jinými aktivitami, venkovská území v zázemí velkých měst, která mají kladné migrační saldo, nicméně jsou charakteristická vysokou mírou nezaměstnanosti. Pro území ORP Rýmařov představují tyto oblasti hlavní rámec pro identifikaci problémů a návrh cílených opatření.

Mezi hlavní problémy patří:

- Vysoká nezaměstnanost, odchod za kvalifikovanou prací mimo region.
- Sezónnost pracovních příležitostí v závislosti na cestovním ruchu.
- Odtržení regionu nedostatečným stavem přístupových komunikací od regionálních center.

- Dopady hospodářských výkyvů (ceny energií) ukončení nebo odchod místních firem do jiných regionů.
- Zhoršující se sociální struktura – stárnutí populace, odchod vzdělaných mladých lidí.
- Sociální vyloučení, které se šíří do venkovských obcí.
- Nízká dostupnost veřejných a komerčních služeb (lékaři, školství, maloobchod, doprava).
- Slabá dopravní dostupnost, omezená veřejná doprava (špatná dostupnost hlavně o víkendu).
- Rizika spojená se změnou klimatu (sucho, povodně, extrémní počasí).
- Dopady kůrovcové kalamity.

Důsledky:

- Nízká kupní síla obyvatel, odliv mladých a vzdělaných lidí.
- Stárnutí populace a zhoršující se sociální podmínky.
- Ekonomické problémy ve vnějších periferiích (u hranic).
- Zhoršující se životní prostředí obcí, slabší vazba obyvatel k regionu.
- Ohrožení fungování místních spolků (např. dobrovolných hasičů).

Potenciály:

- Silná sounáležitost obcí při řešení problémů s dopadem na celý region.
- Využití nevyužitých prostor pro malé a střední podnikání.
- Rozvoj spolupráce v rámci cestovního ruchu.
- Zemědělství – významný vliv na podobu krajiny a možnost diverzifikace výroby.

Dle SRR21+ je připraven Strategický cíl 5: Dobrá kvalita života v hospodářsky a sociálně ohrožených územích. Tento cíl je poté dále členěn na jednotlivé specifické cíle a typová opatření, která znázorňuje přehled níže.

Strategický cíl 5: Dobrá kvalita života v hospodářsky a sociálně ohrožených územích

Specifický cíl 5.1: Zvýšení diverzifikace ekonomických činností a podpora tvorby lokálních pracovních míst

Typová opatření

40. Rozvíjet drobné podnikání a malé a střední podniky
41. Posilovat lokální zaměstnání v rámci veřejných investic
42. Usilovat o příchod vnějších investic

Specifický cíl 5.2: Zajistit dobrou dopravní dostupnost v rámci regionu a ve vazbě na aglomerace a metropole

43. Zajistit dobrou dopravní obslužnost

Specifický cíl 5.3: Zajistit efektivní prevenci sociálního vyloučení a energetické chudoby a podporovat komunitní život v obcích

44. Řešit problémy spojené se sociálně vyloučenými lokalitami a předcházet jejich vzniku
45. Rozvíjet komunitní život v obcích

Specifický cíl 5.4: Zajištění dostatečné občanské vybavenosti

46. Zajistit občanskou vybavenost
47. Omezit předčasné odchody ze vzdělávání

2.2.1. Podnikání a zaměstnanost

- Odpovídá Specifickému cíli 5.1 (SRR 21+): Zvýšení diverzifikace ekonomických činností a podpora tvorby lokálních pracovních míst.

Typová opatření

40. Rozvíjet drobné podnikání a malé a střední podniky.
41. Posilovat lokální zaměstnání v rámci veřejných investic.
42. Usilovat o příchod vnějších investic.

Oblast podnikání a zaměstnanosti je jednou z klíčových tematických oblastí řešených v Návrhové části případové studie pro hospodářsky sociálně ohrožené území (HSOÚ) správního obvodu obce s rozšířenou působností (SO ORP) Rýmařov.

Podpora podnikání v ORP Rýmařov je klíčová pro stabilizaci populace a zvýšení ekonomické odolnosti. Cesty podpory se zaměřují jak na posílení stávající základny malých podniků, tak na

aktivní lákání vnějších investic a využívání veřejných peněz k podpoře lokální zaměstnanosti. Tento přístup má pomoci území, které je nyní charakterizováno jako HSOÚ s nízkou intenzitou podnikatelské aktivity a závislostí na velkých zaměstnavatelích.

Hodnocení současné situace ukazuje, že region čelí několika významným slabinám, které vyžadují navrhovaná opatření:

1. Identifikované problémy v oblasti podnikání (Evaluace)

- **Slabší podnikatelská aktivita:** Po stabilním růstu došlo po roce 2022 k poklesu, a současná intenzita podnikání je nižší než průměr Moravskoslezského kraje i celé České republiky.
- **Závislost na velkých zaměstnavatelích:** Kvůli nižší intenzitě podnikání je region více závislý na velkých zaměstnavatelích, což ho činí méně odolným vůči ekonomickým krizím.
- **Struktura podniků:** Struktura podnikatelských subjektů je typická pro menší a periferní regiony, kde převládají fyzické osoby (živnostníci) a malé podniky. Větší právnické osoby a zaměstnavatelé s vyšším počtem zaměstnanců jsou zastoupeni méně. Hlavní oblasti podnikání zahrnují služby, obchod a drobnou výrobu, zatímco velké průmyslové nebo developerské projekty jsou ojedinělé.
- **Odliv mladých obyvatel:** Podnikatelská aktivita je omezena faktory, jako je menší velikost sídel, nižší hustota populace a odliv mladých obyvatel do větších center.
- **Nedochází k nárůstu subjektů:** Celkově v regionu nedochází k nárůstu podnikatelských subjektů.
- **Ekonomický charakter území:** Hospodářství má sice smíšený charakter s tradičně silnou průmyslovou složkou (zpracovatelský průmysl, strojírenství, dřevozpracující odvětví) a rostoucím významem cestovního ruchu, ale většina pracovních míst je soustředěna v Rýmařově a Břidličné.

K 2024 bylo v ORP Rýmařov registrováno 3 206 ekonomických subjektů, což odpovídá intenzitě přibližně 218 subjektů na 1 000 obyvatel, což je sice střední hodnota, ale aktivita je v porovnání s celostátními průměry podprůměrná.

2. Navrhované cesty a opatření pro podporu podnikání

Návrhy podpory v oblasti podnikání a zaměstnanosti odpovídají Specifickému cíli 5.1 Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ (SRR 21+), kterým je Zvýšení diverzifikace ekonomických činností a podpora tvorby lokálních pracovních míst.

Pro dosažení tohoto cíle a řešení výše identifikovaných problémů jsou navržena následující typová opatření:

Typová opatření

40. Rozvíjet drobné podnikání a malé a střední podniky

Toto opatření cílí přímo na posílení nejsilnější složky místní ekonomiky, tedy malých subjektů a živnostníků. Podpora diverzifikace ekonomiky skrze rozvoj menších podniků by měla zvýšit odolnost regionu vůči krizím.

41. Posilovat lokální zaměstnání v rámci veřejných investic

Tímto opatřením by se mělo zajistit, že veřejné investice (např. do infrastruktury či vybavenosti, které jsou v regionu potřeba) budou generovat pracovní místa primárně pro místní obyvatele, čímž by se posílil lokální pracovní trh.

Dále využít potenciálu krásné přírody a rozvíjet další možnosti rozvoje cestovního ruchu v regionu.

42. Usilovat o příchod vnějších investic

Navzdory limitům regionu (jako je poloha mimo ekonomická centra a odliv mladých lidí), toto opatření usiluje o přitáhnutí externích investorů. Cílem je zřejmě vytvořit nová, lépe placená pracovní místa, která by snížila nepoměr v ohodnocení práce ve srovnání s velkými centry ČR a omezila tak odliv mladých lidí.

Návrhová část dále připouští implementaci dalších regionálně specifických opatření, které nejsou přímo v SRR 21+, dle individuální potřeby území. Rovněž je doporučena podpora do inovativních technologií a nových odvětví v podnikání.

2.2.2. Dopravní dostupnost

- Odpovídá Specifickému cíli 5.2 (SRR 21+): Zajistit dobrou dopravní obslužnost v rámci regionu a ve vazbě na aglomerace a metropole
- Typové opatření 43: Zajistit dobrou dopravní obslužnost

Lze říci, že dopravní dostupnost v SO ORP Rýmařov funguje spolehlivě na lokální úrovni (díky autobusové obslužnosti z Rýmařova), avšak **strategické propojení s externími ekonomickými centry je nedostatečné a zpomalené** kopcovitým terénem. Máme za úkol proměnit Rýmařovsko z geografického "ostrova" na efektivně propojenou součást regionu, což je klíčové pro stabilizaci trhu práce a ekonomický rozvoj.

Dopravní dostupnost je jednou z klíčových tematických oblastí řešených v Návrhové části případové studie pro hospodářsky sociálně ohrožené území (HSOÚ) správního obvodu obce s rozšířenou působností (SO ORP) Rýmařov.

Cílem navrhovaných opatření je řešit slabiny území související s jeho periferní polohou a nedostatečným napojením na hlavní ekonomická centra.

1. Problémy a slabiny

Dopravní síť a poloha: Přestože Rýmařov leží na tahu silnice I/11, která je nejdůležitější osou regionu a spojuje Moravskou bránu s Opavskem, a funguje jako spojka na Bruntál, Šumperk a Olomouc, je celé ORP daleko od hlavních silničních tahů. Tato periferní poloha má negativní dopady na ekonomický rozvoj, neboť region přichází o možnost nabídnout své území pro rozvoj průmyslové výroby.

Kvalita a efektivita dopravy:

- Mezi slabé stránky regionu patří nedostatečná efektivní dopravní infrastruktura a obslužnost.
- Tato neefektivnost se týká především spojení Rýmařovska s okolními regiony, a především s ekonomickými centry.
- Další významnou slabinou je špatný stav komunikací.
- Kopcovitá krajina v regionu nenápadně zpomaluje život, cestovní doby nejsou malé a v zimě je doprava náročnější.

Jako hrozba je identifikována nedostatečná technická infrastruktura, která způsobuje další vzdalování Rýmařovska od ekonomických center.

Veřejná doprava:

- Železniční doprava je omezená – trať 310 Olomouc–Krnov vede jen mezi Valšovem, Břidličnou a Rýmařovem a mívá většinu obcí ORP.
- Region je tak primárně závislý na autobusech, které jsou na místní poměry docela časté. Rýmařov funguje jako přirozený uzel, odkud se spoje rozjíždějí do okolních obcí i krajských center.

- Celkově je dopravní dostupnost sice popsána jako „ne špatná“, ale kvůli terénu pomalá a neefektivní.

Návrhy a cesty podpory

Navrhovaná opatření navazují na Strategii regionálního rozvoje ČR 2021+ (SRR 21+) a usilují o překonání výše uvedených slabin.

Implementace tohoto opatření musí zahrnovat především projekty zaměřené na:

1. Zlepšení efektivní dopravní infrastruktury (tj. zrychlení spojení s Olomoucí, Bruntálem či jinými velkými centry, kam dojíždí část ekonomicky aktivních obyvatel za prací).
2. Modernizaci a opravy stávajících komunikací, jejichž špatný stav je slabinou území.
3. Zlepšení obslužnosti má potenciálně zmírnit i další problémy, jako je odliv mladých a ekonomicky aktivních obyvatel (hrozba), pro které je delší dojezd do práce mimo ORP limitující.
4. Pravidelná údržba a rekonstrukce místních komunikací, mostů a chodníků
5. V rámci bezpečnosti dopravy budovat síť cyklostezek definovaných v „Generelu cyklodopravy Rýmařovska“ zpravovaného v roce 2024 Sdružením obcí Rýmařovska
6. Zajištění dostatečných parkovacích míst v centrech a také v intenzivně navštěvovaných turistických oblastech.

2.2.3. Komunitní život

- Odpovídá Specifickému cíli 5.3 (SRR 21+): Zajistit efektivní prevenci sociálního vyloučení a energetické chudoby a podporovat komunitní život v obcích.
- Typové opatření 44: Řešit problémy spojené se sociálně vyloučenými lokalitami a předcházet jejich vzniku.
- Typové opatření 45: Rozvíjet komunitní život v obcích.

Současný stav a zjištěné problémy:

1. Sociální vyloučení a energetická chudoba: Specifický cíl, pod který tato oblast spadá, explicitně zmiňuje potřebu efektivní prevence sociálního vyloučení a energetické chudoby. To naznačuje, že riziko sociálního vyloučení, pravděpodobně spojené s vysokou nezaměstnaností v určitých částech ORP (např.

Jiříkov s 15,42 % nezaměstnaností) a nižší podnikatelskou aktivitou, je v regionu aktuální.

2. Podpora komunitního života zajišťují v obcích ORP hlavně spolky, které ale nejsou ve všech obcích aktivní, dále důležitým nositelem je SVČ v Rýmařově.
3. Kulturní zázemí: Jako silná stránka je zmíněno kulturní centrum ORP v Rýmařově s městským muzeem, knihovnou a střediskem volného času, které organizuje širokou škálu kulturních akcí. Také Břidličná má Společenský dům pro místní a regionální akce. Navíc spolky, drobná muzea a galerie doplňují kulturní život v dalších obcích.

Návrhy řešení a cesty podpory:

- Sociální služby: Klíčovým poskytovatelem je Diakonie ČCE – středisko v Rýmařově a Charita sv. Martina v Malé Morávce, které nabízejí širokou škálu služeb (osobní asistence, pečovatelská služba, domovy pro seniory). Pobytové služby pro seniory jsou soustředěny v Rýmařově a Dolní Moravici.
- Organizace kulturních a společenských akcí v obci pro rozvoj komunitního života a posílení soudržnosti obyvatel.
- Finanční podpora pracujících spolků v obci a dále sportovců, hasičů.
- Zapojení mladých do mezigenerační spolupráce.
- Využití podpory přeshraniční spolupráce pro podporu komunitního života.
- Podporovat meziobecní spolupráci při organizování kulturních a společenských akcí.

Negativní dopad na komunitní život by mohla mít hrozba omezení aktivit školských, zdravotnických a sociálních zařízení v důsledku nedostatku financí.

Závěrem, navrhovaná opatření v oblasti komunitního života směřují k posílení sociální soudržnosti a řešení projevů sociálního vyloučení, které pravděpodobně souvisí s obecnými ekonomickými a demografickými problémy HSOÚ.

2.2.4. Občanská vybavenost

- Odpovídá Specifickému cíli 5.4 (SRR 21+): Zajištění dostatečné občanské vybavenosti
- Typové opatření 46: Zajistit občanskou vybavenost

Dostatečná a dostupná občanská vybavenost na obcích je základní pro udržení kvalitního života v regionu ORP Rýmařov.

Současný stav občanské vybavenosti:

Zdravotnictví

- Centrem zdravotnictví je „Nemocnice v Rýmařově (pracoviště Sdruženého zdravotnického zařízení Krnov).
- Nemocnice poskytuje ambulantní a lůžkovou péči, se zaměřením mimo jiné na rehabilitaci a péči o seniory.
- V Rýmařově funguje poliklinika a síť ambulancí odborných lékařů (včetně alergologie, interny, chirurgie, gynekologie, diabetologie, kožního, očního, logopedie, ortopedie) a stomatologické péče.
- Přestože je přítomnost praktických lékařů ve většině oborů označena za silnou stránku, obyvatelé musí za dalšími specializovanými lékařskými obory dojíždět do větších měst, jako jsou Bruntál, Krnov, Šumperk a Olomouc.

Sociální služby

- Klíčovým poskytovatelem je Diakonie ČCE – středisko v Rýmařově a Charita sv. Martina v Malé Morávce, nabízející osobní asistenci, pečovatelskou službu, domovy pro seniory, domov se zvláštním režimem, týdenní stacionář, sociálně terapeutickou dílnu i domácí ošetřovatelskou péči.
- Pobytové služby pro seniory jsou soustředěny v Rýmařově a Dolní Moravici.

Kulturní zařízení

- Kulturním centrem ORP je Rýmařov, kde se nachází městské muzeum (s externími expozicemi), městská knihovna a středisko volného času, které provozuje i městské kino a organizuje akce.
- V Břidličné funguje „Společenský dům“ se sálem pro místní a regionální akce.

Návrhy řešení a cesty podpory:

- Zajistit dostupnost specializovaných služeb (zdravotnických, sociálních) v kontextu stárnoucí populace.
- Investovat do modernizace infrastruktury v obcích (příležitost), která podpoří celkovou vybavenost.
- Zabránit omezování aktivit klíčových zařízení (školských, zdravotnických, sociálních) v důsledku nedostatku financí (hrozba).

- Podporovat bytovou výstavbu v obcích jak klasickými byty, tak takzvaně startovacími pro mladé

Dostatečná a kvalitní občanská vybavenost je zásadní pro stabilizaci obyvatelstva, neboť pomáhá zvýšit atraktivitu regionu a snížit odliv mladých a ekonomicky aktivních obyvatel.

2.2.5. Vzdělávání

- Naváže na specifický cíl SRR 21+
- Typové opatření 47: Omezit předčasné odchody ze vzdělávání na základním a středním stupni vzdělávání a podporovat žáky, kteří ze vzdělávání předčasně odešli

Současný stav vzdělávání

1. Na území SO ORP Rýmařov je evidováno celkem 16 školských zařízení. Tato síť pokrývá většinu obcí.
2. Mezi zařízení patří 13 školských zařízení (včetně samostatných MŠ, ZŠ a ZŠ s MŠ v jednotlivých obcích). Dále se zde nachází 1 Základní umělecká škola, 1 Gymnázium se SOŠ a Středisko volného času v Rýmařově.
3. Děti z nejmenších obcí, kde chybí škola, dojíždějí zejména do Rýmařova a do Břidličné.
4. Školské budovy jsou v dobrém technickém stavu, což je identifikováno jako silná stránka území.

Problémy spojené se vzděláváním a návrhy

Ačkoliv je infrastruktura hodnocena kladně, oblast vzdělávání je kriticky propojena s demografickými a ekonomickými problémy regionu:

- Odliv mladých lidí: Hlavní hrozbou je pokračující úbytek mladé a ekonomicky aktivní populace.
- K odlivu mladých nepřispívá pouze snížená bytová výstavba, ale také nepoměr v ohodnocení práce v porovnání s velkými centry ČR.
- Zabránit omezení aktivit školských, zdravotnických a sociálních zařízení a zajistit jejich dostatečné financování.
- Udržet trend modernizace vybavení a techniky pro zajištění kvalitního vzdělávání na školách.
- Zajistit pro pedagogy přístup pro další vzdělávání a přenášet nové trendy do výuky.
- Nasměrovat školy do činnosti a zabezpečení komunitního života v obcích.

Zacílení na omezování předčasných odchodů ze vzdělávání a podporu žáků s nedokončeným vzděláním má za cíl zvýšit kvalifikaci místních obyvatel a posílit lidský kapitál, čímž se zlepší jejich pozice na trhu práce, který je v regionu poznamenán vyšší nezaměstnaností oproti průměru v ČR a nižší nabídkou pracovních příležitostí.

2.2.6. Cestovní ruch

- Doporučeno zařadit ze strany MSK

Současný stav cestovního ruchu

Hospodářství ORP Rýmařov má smíšený charakter, přičemž cestovní ruch má rostoucí význam. Tento rozvoj je úzce napojen na polohu regionu v podhůří a masivu Jeseníků.

Silné stránky a přírodní potenciál

- Území má výhodnou polohu v podhůří Jeseníků pro rozvoj cestovního ruchu.
- Krajinný ráz je převážně podhorský až horský, s členitým reliéfem a rozsáhlými lesními komplexy a přírodně cennými lokalitami. Krajina má vysokou míru přírodní hodnoty a působí klidným, venkovským a rekreačním dojmem.

Přírodní fenomény

- Velká kotlina pod Pradědem je nejznámější fenomén, přírodní rezervace s botanickou raritností, která se nachází nedaleko Malé Morávky.
- Údolí řeky Moravice je krásné a ideální pro pěší výlety i cyklisty.
- V okolí je menší přírodní památka Rešovské vodopády (v těsném sousedství) a NPR Praděd.
- Velká část správního obvodu spadá do CHKO Jeseníky.
- Region zahrnuje zimní střediska v Malé Morávce a Dolní Moravici, dále letní turismus a cykloturistiku. Silnou stránkou je množství značených cyklotras.

Historický a rekreační kontext

- Region nabízí lázeňské a rekreační aktivity. V lesích mezi Horním Městem, Tvrdkovem a Jiříkovem se kříží dávné hornické stezky, které připomínají středověkou těžbu, což má potenciál pro klidnou turistiku spojenou s historií.

Návrhy na rozvoj a udržitelnost

Cestovní ruch je identifikován jako potenciální zdroj růstu a diverzifikace ekonomických činností.

Tato příležitost naznačuje, že rozvoj by měl probíhat skrze:

1. Využití blízkosti hranic s Polskem k rozšíření nabídky a zvýšení atraktivity regionu v rámci realizace přeshraničních projektů.
2. Vzhledem k vysokému stupni ochrany přírody a kvalitnímu životnímu prostředí by se měl rozvoj zaměřit na udržitelný turismus (pěší, cykloturistika), který čerpá z unikátních přírodních a historických zajímavostí.
3. Vybudovat cyklostezky podle zpracovaného „Generelu cyklodopravy na Rýmařovsku“.
4. Zajistit údržbu kulturních památek, sakrálních staveb a muzeí.
5. Podpora propagace nabídky cestovního ruchu v regionu pro přilákání nových návštěvníků.
6. Podpora využití nových technologií pro nabídku zážitkové dovolené.

Rozvoj cestovního ruchu má potenciál řešit problém dlouhodobě vyšší nezaměstnanosti a přispět ke zvýšení diverzifikace ekonomických činností v SO ORP Rýmařov.

2.2.7. Životní prostředí

- Doporučeno zařadit ze strany MSK

Rýmařovsko leží v horském/podhorském území (část Jeseníků), s poměrně nízkou hustotou osídlení a rozsáhlými lesy či přírodními plochami. To samo o sobě pomáhá mít relativně čistý vzduch a řídkou antropogenní zátěž. Demografický pokles obyvatel může znamenat menší lidský tlak na vytváření infrastruktury, ale i možné opomíjení údržby — co se týká zeleně, kanalizace, údržby obcí, sběru odpadu, ochrany krajiny. Region má i významný podíl chráněné přírody, lesů a přírodních ploch (což je implicitně výhoda pro biodiverzitu, krajinnou stabilitu, rekreaci a „přirozenou ventilaci“ území).

Současný stav životního prostředí

- Území zasahuje do úbočí Hrubého Jeseníku a je tvořeno podhůřím a vrcholovými částmi Hrubého Jeseníku, Nízkého Jeseníku a částečně i Zábřežské vrchoviny.
- Krajinný ráz je převážně podhorský až horský s členitým reliéfem, rozsáhlými lesními komplexy a přírodně cennými lokalitami.
- Velká část správního obvodu spadá do CHKO Jeseníky a zahrnuje území s vysokým stupněm ochrany přírody.

- Krajina si zachovala vysokou míru přírodní hodnoty a působí klidným, venkovským a rekreačním dojmem.

Přírodní fenomény a vodstvo

- Nejvyšší vrchol je Praděd (1 491 m n. m.).
- Nejznámějším fenoménem je Velká kotlina pod Pradědem, přírodní rezervace s botanickou raritností.
- Územím protékají významné vodní toky Moravice a Huntava, které mají významný krajínotvorný i rekreační charakter.
- V okolí se nachází menší přírodní památka Rešovské vodopády (v těsném sousedství) a NPR Praděd.

Návrhy na udržitelnost a rozvoj

Ačkoli nebylo v rámci šesti primárních tematických okruhů přiřazeno specifické opatření, zdroje identifikují klíčové cesty pro rozvoj a udržitelnost, které se dotýkají životního prostředí:

Investice do infrastruktury a energetiky

- Jako příležitost pro rozvoj je možnost využití dotačních titulů na rozvoj ekonomiky, výstavbu infrastruktury a snížení energetické náročnosti budov. Tento bod je stěžejní pro udržitelný rozvoj infrastruktury a snižování dopadů na životní prostředí (např. snížení emisí z vytápění).
- Výstavba obnovitelných zdrojů, hlavně fotovoltaických a nastavení možnosti sdílení přebytečné energie mezi obcemi.
- Životní prostředí je také úzce provázáno s oblastí dopravní dostupnosti, kde by zlepšení a modernizace dopravy mohla mít pozitivní vliv na kvalitu ovzduší a snížení zátěže.
- Udržitelný turismus, kdy je potřebné nabídnout návštěvníkovi nové zajímavosti a tím rozptýlit zátěž na celé území.
- Rozvoj turismu v podhůří Jeseníků musí být citlivý vzhledem k vysokému stupni ochrany přírody a existenci CHKO Jeseníky.
- Turismus se orientuje na přírodní aktivity jako zimní střediska, letní turismus a cykloturistika.
- Společně řešit nakládání s odpady v celém regionu, tak jako doposud.
- Najít možnost podpory výstavby komunálních kompostáren v jednotlivých obcích z nutnosti řešit likvidaci zeleně z údržby pozemků.

Současný stav životního prostředí je velmi dobrý a představuje jednu z největších silných stránek SO ORP Rýmařov. Návrhy na rozvoj se proto soustředí na ochranu tohoto kapitálu a na investice, které sníží negativní dopady lidské činnosti. Klíčové cesty udržitelnosti zahrnují investice do energetické úspornosti budov a rozvoj ekologicky citlivého cestovního ruchu.

2.3. Seznam projektových záměrů SO ORP Rýmařov

2.3.1. Seznam projektových záměrů je samostatnou přílohou.

Závěr

Případová studie pro **Hospodářsky sociálně ohrožené území (HSOÚ)** správního obvodu obce s rozšířenou působností (SO ORP) Rýmařov byla zpracována na základě požadavků Moravskoslezského kraje (MSK) a Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ (SRR 21+). Cílem studie je zhodnotit stav území, identifikovat hlavní problémy a navrhnout směry pro rozvoj, které by umožnily intenzivnější zacílení a využití regionálních, národních a evropských nástrojů.

Hlavní problémy

Region Rýmařovska, jako státem podporovaný region, čelí kombinaci demografických a ekonomických problémů, které se navzájem podmiňují.

- Demografické stárnutí a úbytek obyvatelstva: Index stáří dlouhodobě roste a v roce 2024 dosáhl hodnoty 194,5 % (téměř 195 seniorů na 100 dětí). Dlouhodobý úbytek obyvatel potvrzuje přirozený úbytek i odliv mladých lidí do větších měst.
- Míra nezaměstnanosti je dlouhodobě vyšší než celostátní průměr (6,07 % v roce 2024), ačkoli v posledním desetiletí došlo ke zlepšení. Region vykazuje slabší podnikatelskou aktivitu a je více závislý na velkých zaměstnavatelích, což snižuje jeho odolnost vůči krizím.
- Odliv mladých podporuje nepoměr v ohodnocení práce ve srovnání s velkými centry ČR a dlouhodobě snížená bytová výstavba.
- Region je v nevýhodné poloze mimo ekonomická centra. Nedostatečná efektivní dopravní infrastruktura a špatný stav komunikací zhoršují spojení Rýmařovska s okolními ekonomickými centry.

Silné stránky

- Relativně kvalitní životní prostředí včetně ovzduší. Výhodná poloha v podhůří Jeseníků pro rozvoj cestovního ruchu. Velká část ORP spadá do CHKO Jeseníky a zahrnuje území s vysokým stupněm ochrany přírody (např. Velká kotlina pod Pradědem).
- Školské budovy jsou v dobrém technickém stavu. Je zajištěna přítomnost praktických lékařů ve většině oborů a v Rýmařově funguje nemocnice a poliklinika. Dobrá spolupráce obcí v ORP Rýmařov.

Sociální služby

Hustá síť sociálních služeb pro seniory zajišťovaná zejména Diakonií ČCE a Charitou sv. Martina.

Potenciál pro rozvoj a udržitelnost

Potenciál území vychází zejména z jeho přírodních zdrojů, dobré komunitní a meziobecní spolupráce a možností efektivního využití externích zdrojů.

Hlavní příležitosti:

1. Podpora ekonomiky: Podpora rozvoje malého a středního podnikání a Investice do inovativních technologií a nových odvětví.
2. Cestovní ruch: Využití výhodné polohy v Jeseníkách pro rozvoj udržitelného turismu. Konkrétně se nabízí Využití příhraniční polohy s Polskem v rámci nabídky cestovního ruchu.
3. Finance a infrastruktura: Využití dotačních titulů na rozvoj ekonomiky, výstavbu infrastruktury a snížení energetické náročnosti budov.
4. Demografie/Sociální služby: Spolupráce při zajištění sociálních služeb pro starší obyvatelstvo a budování zázemí pro seniory.

Návrhy a opatření pro udržitelný rozvoj

Návrhová část studie se zaměřuje na řešení problémů skrze pět tematických oblastí ze SRR 21+, doplněných o Cestovní ruch a Životní prostředí.

Tematická oblast	Strategický cíl (SRR 21+)	Klíčová opatření (TO)	Cíl realizace
Podnikání a zaměstnanost	SC 5.1: Zvýšení diverzifikace ekonomických činností a podpora tvorby lokálních pracovních míst	TO 40: Rozvíjet drobné podnikání a malé a střední podniky; TO 41: Posilovat lokální zaměstnání v rámci veřejných investic; TO 42: Usilovat o příchod vnějších investic.	Zvýšit odolnost regionu vůči krizím a snížit závislost na velkých zaměstnavatelích.
Dopravní dostupnost	SC 5.2: Zajistit dobrou dopravní obslužnost v rámci regionu a ve vazbě na aglomerace a metropole	TO 43: Zajistit dobrou dopravní obslužnost.	Zlepšit efektivní dopravní infrastrukturu a zrychlit spojení s ekonomickými centry . Provádět modernizaci a opravy stávajících komunikací.
Komunitní život	SC 5.3: Zajistit prevenci sociálního vyloučení a podporovat komunitní život v obcích	TO 44: Řešit problémy spojené se sociálně vyloučenými lokalitami; TO 45: Rozvíjet komunitní život v obcích.	Posílit sociální soudržnost a podpořit spolky a hasiče.

Občanská vybavenost	SC 5.4: Zajištění dostatečné občanské vybavenosti	TO 46: Zajištění občanskou vybavenost.	Zajistit dostupnost specializovaných služeb pro stárnoucí populaci. Podporovat bytovou výstavbu (klasickou i startovací pro mladé).
Vzdělávání	Navazuje na SC SRR 21+	TO 47: Omezit předčasné odchody ze vzdělávání.	Zvýšit kvalifikaci místních obyvatel, posílit lidský kapitál a snížit odliv mladých. Udržet trend modernizace školského vybavení.
Cestovní ruch	Doporučeno MSK	Udržitelný turismus; Využití přeshraniční spolupráce s Polskem; Vybudovat cyklostezky dle Generelu.	Řešit problém vyšší nezaměstnanosti a diverzifikovat ekonomické činnosti.
Životní prostředí	Doporučeno MSK	Využití dotačních titulů pro snížení energetické náročnosti budov. Podpora výstavby obnovitelných zdrojů a sdílení energie. Řešení nakládání s odpady a výstavba komunálních kompostáren.	Ochrana velmi dobrého přírodního kapitálu a snížení negativních dopadů lidské činnosti.

Pro udržitelnost je klíčové realizovat projekty, které aktivně potlačují demografické a ekonomické slabiny: **zadržet mladou populaci** skrze lepší bydlení a pracovní příležitosti a **zlepšit dopravní propojení** s externími ekonomickými centry.

3. Seznam použitých zdrojů

Literatura

Internetové zdroje

Usnesení vlády č. 932 z 11.12.2024, s.1, [online] [Státem podporované regiony](#)

4. Seznam tabulek

Tabulka 1 Počet obcí a obyvatel SO ORP Rýmařov 2024	7
Tabulka 2 Index stáří (%) v obcích SO ORP Rýmařov 2024.....	9
Tabulka 3 Index stáří (%) v SO ORP Rýmařov 2014–2024	10
Tabulka 4 Míra nezaměstnanosti (%) v obcích SO ORP Rýmařov 2024.....	11
Tabulka 5 Míra nezaměstnanosti (%) v SO ORP Rýmařov2014–2024	12
Tabulka 6 Intenzita podnikatelské aktivity v obcích SO ORP Rýmařov 2024	13
Tabulka 7 Intenzita podnikatelské aktivity v SO ORP Rýmařov2014–2024	14
Tabulka 8 Intenzita bytové výstavby v obcích SO ORP Rýmařov 2023	15
Tabulka 9 Intenzita bytové výstavby v SO ORP Rýmařov2013–2023	16
Tabulka 10 Přírůstek obyvatelstva v obcích SO ORP Rýmařov 2023	17
Tabulka 11 Přírůstek obyvatelstva v SO ORP Rýmařov 2013–2023	18
Tabulka 12 SWOT analýza SO ORP Rýmařov	20

5. Seznam grafů

Graf 1 Index stáří (%) v obcích SO ORP Rýmařov2024.....	9
Graf 2 Index stáří (%) v SO ORP Rýmařov 2014–2024	10
Graf 3 Míra nezaměstnanosti (%) v obcích SO ORP Rýmařov 2024	12
Graf 4 Míra nezaměstnanosti (%) v SO ORP Rýmařov2014–2024	12
Graf 5 Intenzita podnikatelské aktivity v obcích SO ORP Rýmařov 2024	14
Graf 6 Intenzita podnikatelské aktivity v SO ORP Rýmařov	14
Graf 7 Intenzita bytové výstavby v obcích SO ORP Rýmařov 2023	15
Graf 8 Intenzita bytové výstavby v SO ORP Rýmařov 2013–2023	16
Graf 9 Přírůstek obyvatelstva v obcích SO ORP Rýmařov 2023	18
Graf 10 Přírůstek obyvatelstva v SO ORP Rýmařov 2013–2023	18

6. Seznam map

Mapa 1 Území SO ORP Rýmařov..... 6

7. Seznam zkratek

Hlavní administrativní a územní zkratky

- HSOÚ – Hospodářsky sociálně ohrožené území (v úvodu definováno také jako hospodářsky a sociálně vyloučené území).
- SO ORP – Správní obvod obce s rozšířenou působností.
- ORP – Obec s rozšířenou působností.
- SO – Správní obvod.
- MSK – Moravskoslezský kraj.
- KÚ – Krajský úřad.
- ČR – Česká republika.

Strategické a metodické zkratky

- SRR 21+ – Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+.
- SC – Specifický cíl (používáno v tabulkách návrhové části).
- TO – Typové opatření (nástroj pro realizaci strategických cílů).
- SWOT – Analýza silných stránek, slabých stránek, příležitostí a hrozeb.

Instituce, organizace a typy zařízení

- ČSÚ – Český statistický úřad (uveden jako zdroj statistických dat).
- MAS – Místní akční skupina (součást názvu organizace MAS RÝMAŘOVSKO).
- o.p.s. – Obecně prospěšná společnost.
- ČCE – Českobratrská církev evangelická (v rámci poskytovatele sociálních služeb Diakonie ČCE).
- MŠ – Mateřská škola.
- ZŠ – Základní škola.
- SOŠ – Střední odborná škola.
- SVČ – Středisko volného času.

Ostatní odborné zkratky

- CHKO – Chráněná krajinná oblast (konkrétně CHKO Jeseníky).
- NPR – Národní přírodní rezervace (např. NPR Praděd).
- m n. m. – metrů nad mořem.